
5

(Internationale) Gasmarkt / Leveringszekerheid

Aan de orde is het **tweeminutendebat (Internationale) Gasmarkt / Leveringszekerheid (CD 09/06)**.

De voorzitter:

Aan de orde is het tweeminutendebat (Internationale) Gasmarkt / Leveringszekerheid. We hebben vandaag het kerstregime. Er zijn al 30 tweeminutendebatten ingepland en het worden er nog meer vandaag en morgen. Dat betekent dat ik u vraag alleen uw moties in te dienen. Ik vraag ook aan de bewindspersoon, de minister voor Energie en Klimaat, die ik van harte welkom heet, om daar kort en bondig op te reageren. Als eerste geef ik het woord aan de heer Kops. Hij zal spreken namens de PVV.

Voorzitter: Nijboer

De heer **Kops** (PVV):
Dank u wel, voorzitter. De moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet het advies van de Mijnraad, om de gasopslagen maximaal te vullen, negeert;

verzoekt het kabinet het advies van de Mijnraad te volgen en de gasopslagen maximaal te vullen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kops.

Zij krijgt nr. 313 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Nederland op grond van "Europese solidariteit" gedwongen kan worden gas te exporteren naar buurlanden;

constaterende dat zelfs de gaskraan in Groningen verder kan worden opengedraaid om buurlanden van gas te voorzien;

spreekt uit dat ons gas van ons is;

verzoekt het kabinet te stoppen met het exporteren van gas,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kops.

Zij krijgt nr. 314 (29023).

De heer Kops (PVV):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Leijten. Zij zal spreken namens de SP.

Mevrouw Leijten (SP):

Voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de kolencentrales sinds 20 juni 2022 weer volop mogen draaien, maar dat tot die datum nadeelcompensatie gold voor de productiebeperking;

constaterende dat Uniper en RWE nog altijd via het internationaal energieverdrag ECT de Nederlandse Staat voor miljarden aanklagen vanwege de noodzakelijke sluiting van kolencentrales;

van mening dat het onrechtvaardig is dat de eigenaren van de kolencentrales forse winsten maken en de energierekening van huishoudens onbetaalbaar wordt;

verzoekt de regering geen nadeelcompensatie te verstrekken voor de periode tot 20 juni als blijkt dat de kolencentrales hun gebruikelijke winst maken over 2022,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Leijten en Van Raan.

Zij krijgt nr. 315 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat door de liberalisering van de gasmarkt Nederlandse gasopslagen in handen zijn van buitenlandse bedrijven;

overwegende dat het ongewenst is dat er geopolitieke spelletjes worden gespeeld met zoiets cruciaals als onze energievoorziening;

spreekt uit dat de energievoorziening van publiek belang is en daarom niet aan de markt moet worden overgelaten;

verzoekt de regering de gasopslagen te nationaliseren, en de Kamer te informeren over de voortgang hiervan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Leijten.

Zij krijgt nr. 316 (29023).

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Erkens. Hij zal spreken namens de VVD.

De heer **Erkens** (VVD):
Voorzitter, één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Rusland elk moment de gaskraan dicht kan draaien en dat Duitsland zich daar al op voorbereidt;

constaterende dat er dan een groot probleem ontstaat met de leveringszekerheid van gas;

overwegende dat we nu de kans hebben om ons daar zo goed mogelijk op voor te bereiden;

verzoekt de regering de gewenste vulgraad van Bergermeer te verhogen naar 90% en om het beleid aan te scherpen om dit mogelijk te maken, onder andere door de inzet van EBN,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Erkens en Kröger.

Zij krijgt nr. 317 (29023).

Dank u wel. Mevrouw Leijten heeft nog een korte vraag over deze motie.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik vind het eigenlijk een beetje een slappehapmotie omdat de minister dat heeft gezegd te willen doen. Maar hij heeft zo weinig middelen. We gaan er niet meer over. Zou je niet als je deze motie indient tegelijkertijd ook moeten zeggen: we pakken de zeggenschap over onze gasvoorraden en over onze gasopslag weer terug, zodat we niet hoeven te jengelen bij bedrijven die mássawinsten maken, of ze alsjeblieft onze gasopslag willen vullen?

De heer Erkens (VVD):

Het feit is dat het huidige beleidsdoel op 68% staat. Dat stond ook in de brief die deze week naar de Kamer is gestuurd. Wij willen dat vuldoel verhogen. Daarbij is de inzet van EBN volgens mij nu ook al onderdeel van dit plan. EBN is een deelneming van de Staat. Wij willen dat die ook meer ingezet wordt om hiermee aan de slag te gaan. Dus wij kijken inderdaad niet naar een marktmechanisme of iets dergelijks.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Kröger. Zij zal spreken namens GroenLinks.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):
Voorzitter. Ik heb een drietal moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de betrokkenheid van Gazprom een obstakel vormt bij het vullen van gasopslag Bergermeer;

overwegende dat het uitermate onwenselijk is dat Gazprom deel uitmaakt van zulke kritische energie-infrastructuur;

verzoekt de regering alle juridische mogelijkheden te onderzoeken om Gazprom uit het Nederlandse energiesysteem te weren en hierbij de randen op te zoeken van wat juridisch mogelijk is,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Erkens.

Zij krijgt nr. 318 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat gezien de huidige energiemarkt en het besluit om de capaciteitsbeperking van kolencentrales los te laten de eigenaren van kolencentrales waarschijnlijk forse winsten zullen opstrijken;

overwegende dat het oneerlijk is dat de eigenaren van kolencentrales hierdoor indirect profiteren van de oorlog in Oekraïne;

verzoekt de regering de vrijstellingen in de kolenbelasting weer weg te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Thijssen.

Zij krijgt nr. 319 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat energiebesparing een cruciaal onderdeel is van zowel de aanpak van klimaatverandering als het mitigeren van de huidige energiecrisis;

verzoekt de regering met een concreet noodpakket energiebesparing te komen bij de Miljoenennota,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Thijssen.

Zij krijgt nr. 320 (29023).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Voorzitter, er mogen geen vragen gesteld worden?

De voorzitter:

Heel kort, maar we proberen het echt te beperken.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Ik heb een informatieverzoek aan het kabinet. Ik wil weten of er sinds de inval in Oekraïne gesprekken zijn geweest met Gazprom over het vullen van Bergermeer, hetzij door EZK, hetzij door EBN, hetzij door TAQA in opdracht van EZK.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dat was een korte vraag. De heer Bontenbal namens het CDA.

De heer **Bontenbal** (CDA):

Voorzitter. Ik heb geen moties. Ik heb wel een korte vraag en ik heb een klein plannetje gemaakt. Op 11 juli gaat Nord Stream 1 dicht, voor onderhoud. Ik maak me er grote zorgen over, en met mij vele anderen, dat dit weleens de definitieve toevoer van gas naar Europa kan doen stokken. Hebben wij het plan klaar? Is er een draaiboek? Hebben wij een worst-casescenario uitgewerkt, zoals Duitsland? Ik maak me daar grote zorgen over.

Energiebesparing moet onderdeel zijn van het pakket van alle oplossingen. We moeten dus niet in de fossiele reflex trappen waar mevrouw Kröger het vaak over heeft. Collega Grinwis en ik zijn vanochtend vroeg uit bed gekomen. Wij hebben een aantal ideeën op papier gezet, waarmee we

denken dat we energiebesparing concreet kunnen versnellen. Die ideeën willen we graag aanbieden. We hopen dat de minister die plannen meeneemt, als hij een noodpakket gaat maken.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Het wordt in handen gesteld van de bode en aan de minister en de collega's overhandigd.

Ik neem aan dat er geen bezwaar tegen bestaat dat dit stuk ter inzage wordt gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Kamer.

(Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.)

De voorzitter:

Dan is het woord aan de heer Grinwis. Hij zal spreken namens de ChristenUnie.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter, dank u wel. Collega Bontenbal was nog vroeger wakker dan ik, dus veel credits gaan naar hem. Ik sluit mij zeer aan bij zijn urgente vraag.

Ik heb twee moties. De eerste gaat over energiebesparing.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat steeds meer gemeenten energiebespaarboxen voor snelle en eenvoudige energiebesparing beschikbaar stellen aan inwoners met een gering inkomen;

overwegende dat moeilijk door de overheid te bereiken groepen vaak extra kwetsbaar zijn voor energiearmoede;

overwegende dat tijdens de coronacrisis veel maatschappelijke vrijwilligersorganisaties, kerken en andere religieuze gemeenschappen een onmisbare rol hebben gespeeld in de zorg voor door de overheid moeilijk te bereiken groepen;

verzoekt de regering om bij het bevorderen van energiebesparing door huishoudens samenwerking te zoeken met vrijwilligersorganisaties en religieuze gemeenschappen die zich willen inzetten voor het tegengaan van energiearmoede, bijvoorbeeld door het gratis beschikbaar stellen van energiebespaarboxen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis en Bontenbal.

Zij krijgt nr. 321 (29023).

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Dan de laatste motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat op jaarbasis 700 miljoen kubieke meter gas extra gebruikt dreigt te worden in de glastuinbouw, doordat glastuinders, genoodzaakt door kostprijsbeheersing, terugschakelen van duurzame warmte op wkk's, omdat het voor hen rendabeler is om aardgas te gebruiken in plaats van de beschikbare duurzame warmte;

overwegende dat, doordat restwarmte die gegenereerd wordt met de wkk heel efficiënt is en een hoge opbrengst heeft door verkoop van elektriciteit, er tussen wkk en duurzame warmte in 2023 een prijsverschil ontstaat van, zoals het zich nu laat aanzien, €44 per megawattuur, omdat de SDE-referentie volledig is gekoppeld aan de gasprijs in plaats van aan de prijs van restwarmte, waardoor er in 2023 en verder nul euro SDE-subsidie op duurzame warmte wordt uitgekeerd;

verzoekt de regering te bezien wat nodig is om te voorkomen dat onnodig extra aardgas wordt verbrand en de warmtetransitie in de glastuinbouw stopt door bijvoorbeeld een tijdelijke correctieregeling duurzame warmte in het leven te roepen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis en Erkens.

Zij krijgt nr. 322 (29023).

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Thijssen. Hij zal spreken namens de PvdA.

De heer **Thijssen** (PvdA):

Dank, voorzitter. Ook een korte vraag aan de minister. We hoorden dat er zorgen zijn dat Rusland de gaskraan dicht gaat gooien. Toch wil ik om een korte reactie van de minister vragen, en ook of de noodscenario's die hij maakt eerder naar de Kamer gestuurd kunnen worden. Het lijkt me heel urgent en snel te gaan gebeuren.

Dan twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Rusland vanaf 11 juli onderhoud pleegt aan de gaspijpleiding Nord Stream 1 en dat de kans aanneemelijk is dat Rusland de gaskraan ook daarna dichthoudt;

overwegende dat dit tot nieuwe prijsstijgingen zou leiden en nog meer gezinnen in de financiële problemen zou storten;

verzoekt de regering om een noodpakket voor te bereiden om lage- en middeninkomensgroepen te beschermen tegen grote prijsstijgingen van gas, hetzij door vermindering van de vraag naar gas, hetzij door koopkrachtmaatregelen te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Thijssen en Kröger.

Zij krijgt nr. 323 (29023).

De heer **Thijssen** (PvdA):

Dan de tweede motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Rusland vanaf 11 juli onderhoud pleegt aan de gaspijpleiding Nord Stream 1 en dat de kans aanneemelijk is dat Rusland de gaskraan ook daarna dichthoudt;

overwegende dat dit tot nieuwe prijsstijgingen zou leiden en nog meer gezinnen in financiële problemen zou storten;

constaterende dat met relatief makkelijke maatregelen op korte termijn 15% tot 20% van het gasverbruik naar beneden gebracht kan worden, zoals bijvoorbeeld gebeurt in Amsterdam met de zogenaamde Fix It-brigades;

verzoekt de regering alle gemeenten in Nederland in staat te stellen om Fix It-achtige brigades op te richten, zodat zoveel mogelijk huishoudens in slecht geïsoleerde woningen geholpen zullen worden om gas te besparen en de energierekening te beperken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Thijssen en Kröger.

Zij krijgt nr. 324 (29023).

De heer **Thijssen** (PvdA):

Misschien wil het CDA er ook wel onder, want het past in het vijfstappenbeleid.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Jansen. Hij spreekt namens Forum voor Democratie.

De heer **Jansen** (FVD):
Dank u wel, voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Mijnraad adviseert de Nederlandse gasopslagen maximaal te vullen en dat het kabinet dit advies vooralsnog negeert;

constaterende dat de Mijnraad waarschuwt dat Nederlandse huishoudens deze winter in de kou kunnen komen te zitten en dat de leveringszekerheid voor industriële gebruikers in het geding kan komen, met maatschappelijke ontwrichting tot gevolg;

overwegende dat in het Groninger gasveld nog vele honderden miljarden kubieke meters aardgas beschikbaar zijn;

constaterende dat de Mijnraad adviseert het Groningse aardgas te benutten voor het vullen van de gasopslagen;

roept de regering op de gaswinning in Groningen te hervatten en hiermee de gasopslagen maximaal te vullen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jansen.

Zij krijgt nr. 325 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het elektriciteitsnet in Limburg en Noord-Brabant dermate zwaar belast is dat nieuwe bedrijven voorlopig geen nieuwe aansluiting kunnen krijgen;

overwegende dat dit ook op veel andere plekken in Nederland het geval is geweest of dreigt te worden;

overwegende dat netbeheerders de overheid hebben opgeroepen "energieplanologie" toe te passen door de regie van gemeenten en provincies in de aanleg van wind- en zonneparken naar het Rijk te verschuiven;

overwegende dat de besluitvorming rondom de aanleg van wind- en zonneparken dan nog verder van de burger komt af te staan;

overwegende dat veel Nederlanders niet zitten te wachten op de aanleg van een wind- of zonnepark bij hen in de buurt;

roept de regering op te garanderen dat het Rijk de regie voor het aanleggen van wind- en zonneparken niet overneemt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jansen.

Zij krijgt nr. 326 (29023).

Dank u wel.

De heer **Jansen** (FVD):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dan is het woord aan de heer Boucke. Hij zal spreken namens D66.

De heer **Boucke** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de energiecrisis vraagt om een aanpak voor alle vormen van energie;

overwegende dat een tekort van gas een risico vormt voor de productie van op olie gebaseerde producten zoals brandstoffen;

verzoekt de regering de Kamer in september te informeren over de mogelijkheden, concrete randvoorwaarden en effecten waaronder de snelheid op de auto(snel)wegen kan worden verlaagd bij een ernstige verstoring van de olieaanvoer en daarbij de optie van een autoloze zondag te betrekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Boucke en Kröger.

Zij krijgt nr. 327 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat een gastekort in Europa dreigt en het moment van volledige afsluiting niet te voorspellen is;

constaterende dat verschillende Europese landen signaleren de doorvoer van gas te beperken in geval van een ernstige verstoring ter bescherming van de nationale markt;

van mening dat een Europese aanpak gebaseerd op onderlinge solidariteit de voorkeur geniet boven een nationale aanpak;

verzoekt de regering in Europa het voortouw te nemen in een Europees gecoördineerde aanpak bij een ernstig gaste-kort en daarbij nationale doorvoerbepalingen te minimaliseren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Boucke.

Zij krijgt nr. 328 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat buitenlandse partijen bereid zijn hun bezit van Nederlandse gasinfrastructuur voor (geo)politieke doeleinden aan te wenden;

constaterende dat dit grote gevolgen kan hebben voor de Nederlandse leveringszekerheid;

constaterende dat de gasopslag Bergermeer voor een groot deel in bezit is van een buitenlandse partij;

verzoekt de regering opties uit te werken hoe het aandeel van Gazprom in Bergermeer kan worden verminderd, rekening houdend met de financiële en juridische gevolgen;

verzoekt de regering te onderzoeken hoe de betrokkenheid en zeggenschap van de rijksoverheid van de Nederlandse gasopslagen kan worden vergroot,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Boucke, Kröger, Van Raan en Thijssen.

Zij krijgt nr. 329 (29023).

De heer **Boucke** (D66):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Eerdmans, die zal spreken namens JA21.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Voorzitter, dank. De noodzaak om de Groningse gasvelden langer open te houden en intensiever te gaan gebruiken neemt met de dag toe. Zelfs nu de gaspaniek in Duitsland door het sluiten van Nord Stream 1 een hoogtepunt heeft bereikt, blijft het kabinet bij de weigering om het boren in Groningen te heroverwegen. JA21 vindt dit jammer en

onbestaanbaar. Zelfs het opvoeren naar het volume van 8 miljard kuub, waarvan vele deskundigen en het TNO zeggen dat het veilig en zonder risico voor de Groningers kan, is geen optie voor het kabinet.

Voorzitter. Daarom hebben wij een motie voorbereid.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de leveringszekerheid van gas steeds verder onder druk komt te staan;

constaterende dat gaste-korten tot ernstige, ontwrichtende gevolgen kunnen leiden;

constaterende dat bij sluiting van het Groningenveld naar schatting zo'n 500 miljard kuub gas in de bodem blijft zitten;

overwegende dat sluiting van het Groningenveld onder de huidige omstandigheden onverantwoord is;

verzoekt de regering tot nader order af te zien van sluiting van het Groningenveld,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Eerdmans.

Zij krijgt nr. 330 (29023).

De heer **Eerdmans** (JA21):

Daar is iedereen bij uitgenodigd om zich aan te sluiten.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Raan. Hij zal spreken namens de Partij voor de Dieren. Hij is de laatste spreker van de Kamer in dit tweeminutendebat.

De heer **Van Raan** (PvdD):

Voorzitter, dank u wel.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet ervoor kiest om de gasopslag Bergermeer voor maximaal 68% te vullen;

constaterende dat dit gas bedoeld is voor niet-beschermde afnemers, en niet voor huishoudens;

overwegende dat belastinggeld niet moet worden verspild aan iets anders dan het borgen van leveringszekerheid voor primaire levensbehoeften, zoals warme huizen;

overwegende dat het juist belangrijk is dat er zo min mogelijk gas wordt verbruikt, zodat er, mochten er huishoudens wel in nood komen, nog steeds iets is wat, eventueel met behulp van omzetting, kan worden aangewend voor huishoudens;

verzoekt de regering om het in het Bescherm- en Herstelplan Gas het afschakelplan vanaf stap 2 in werking te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Raan.

Zij krijgt nr. 331 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat uit de analyse van het FD van 4 juli dit jaar blijkt dat Uniper, RWE en Onyx Power profiteren van de hoge gasprijzen en miljoenenwinsten maken, maar desondanks een schadevergoeding eisen van de overheid voor een eerdere CO₂-reductiemaatregel;

overwegende dat het moreel verwerpelijk is dat kolencentrales de samenleving proberen uit te knijpen;

constaterende dat er ook nog steeds een belastingvrijstelling op kolen zit waar kolencentrales ook van profiteren;

verzoekt de regering om de belastingvrijstelling op kolen af te schaffen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Raan en Leijten.

Zij krijgt nr. 332 (29023).

De heer **Van Raan** (PvdD):

Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik schors tot 11.26 uur. Dan gaan we door met de beantwoording van de minister.

De vergadering wordt van 11.21 uur tot 11.27 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik deel mee dat de heer Van Raan de motie op stuk nr. 315 van mevrouw Leijten meeondertekend heeft.

Ik geef het woord aan de minister voor Klimaat en Energie.

Minister Jetten:

Voorzitter. Laat ik beginnen met de paar vragen die zijn gesteld. Allereerst het informatieverzoek van mevrouw Kröger. Misschien mag ik dat op deze manier afdoen. Er is geen contact geweest tussen EZK en Gazprom. EBN heeft mij laten weten geen contact met Gazprom te hebben gehad. Van TAQA weet ik het niet, want dat is een privaat bedrijf.

Dan is door een aantal leden gevraagd naar de situatie in Duitsland en dan in het bijzonder het onderhoud van Nord Stream 1. Op 11 juli aanstaande start regulier jaarlijks onderhoud aan Nord Stream 1, de belangrijkste pijpleiding naar Europa, die een heel groot deel van het Russisch gas aan Europa levert. Ik deel met veel Kamerleden de inschatting dat het zomaar zou kunnen dat dit door Rusland wordt aangegegrepen om na het onderhoud op 21 juli de levering niet of in beperkte mate op te starten. Om die reden hebben we intensief contact met de Europese Commissie en met Duitsland en andere buurlanden, om een inschatting te maken van deze risico's. Aan het eind van de onderhoudsperiode zullen wij direct met elkaar contact hebben, zodat we snel kunnen acteren in het geval dat de levering inderdaad niet mocht worden opgestart.

Ik verwacht ook dat er later deze maand een extra Energie-raad wordt georganiseerd met alle Europese collega's om met elkaar over dit scenario door te spreken en eventueel aanvullende maatregelen te nemen. Wij houden dat natuurlijk zelf goed in de gaten. Ik heb eerder ook aan uw Kamer laten weten dat wij deze maand vanuit Nederland de verschillende scenario's simuleren. Zodra daar de informatie over bekend is, zal ik uw Kamer daarop een terugkoppeling geven.

Daarmee kom ik bij de moties die zijn ingediend. Ik zal proberen de moties conform het kerstregime kort af te handelen.

De heer **Thijssen** (PvdA):

Nog even kort. Ik denk dat het cruciale moment is als de levering weer zou moeten opstarten, maar dat niet gebeurt. Zijn de noodscenario's daarvoor dan klaar en kunt u die met de Kamer delen?

Minister Jetten:

Als op 21 juli de levering via Nord Stream niet opnieuw opstart, zal dat niet tot acute problemen leiden, maar wel grote risico's met zich meebrengen voor het halen van de vulgraden in de hele Europese Unie. Wat ik zelf voorzie, is dat de markt daar heel onrustig op zal reageren, waardoor de prijs, die op dit moment op een zeer hoog niveau ligt, nog verder kan stijgen.

De voorzitter:

We gaan naar de moties.

Minister Jetten:

Zodra die noodscenario's beschikbaar zijn, krijgt u die, maar ik denk dat in de zomer nog verder wordt gegaan met die

simulaties. Omdat er geen acuut probleem is, is volgens mij de eerder toegezegde datum genoeg op tijd.

Voorzitter. Dan de moties. De motie op stuk nr. 313 van de heer Kops vraagt om de gasopslagen maximaal te vullen. Die motie geef ik oordeel Kamer.

In de motie op stuk nr. 314, eveneens van de heer Kops, wordt gevraagd om te stoppen met het exporteren van gas. Deze motie ontraad ik.

De motie op stuk nr. 315, ingediend door mevrouw Leijten en de heer Van Raan, ontraad ik, onder verwijzing naar het eerdere debat over de Wet productiebeperking.

In de motie op stuk nr. 316, ingediend door mevrouw Leijten, wordt verzocht de gasopslagen te nationaliseren. Deze motie ontraad ik.

De motie op stuk nr. 317, ingediend door de heer Erkens en mevrouw Kröger, geef ik oordeel Kamer. Zoals ik eerder heb aangegeven, zal ik mij samen met de staatssecretaris voor Mijnbouw maximaal inspannen om de gasopslagen zo veel mogelijk gevuld te krijgen. Daarbij zal de rol van EBN als staatsdeelneming relevant zijn. We kijken ook in hoeverre EBN in staat is om het aangegeven maximum in de komende tijd ook daadwerkelijk in te kopen en daarmee de gasopslagen te vullen. Na het reces zullen wij de Kamer weer informeren over de laatste stand van zaken. Op dit moment is EBN al volop bezig om naast de partijen die gesubsidieerd worden ook Bergermeer verder te vullen. Maar ik onderschrijf helemaal de oproep van de heer Erkens en mevrouw Kröger. Daarom geef ik de motie oordeel Kamer.

De heer **Erkens** (VVD):

Nog snel een verduidelijkende vraag. Gaat daarmee het beleidsdoel van 68% omhoog naar 90% of zelfs hoger? Wordt daar in ieder geval naar gestreefd?

Minister **Jetten**:

Ik zal de komende weken de verdere juridische risico's en consequenties in kaart brengen, maar ook de eventueel aanvullende financiën die nodig zullen zijn om nog verder te gaan met het vullen. Zodra ik de laatste stand van zaken daarover heb, zal ik de Kamer per brief informeren. Ik zie dit als een inspanning die wij moeten leveren om de opslagen maximaal te vullen. Ik informeer u per brief over het percentage dat wij daaraan koppelen.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 317 krijgt oordeel Kamer. We komen bij de motie op stuk nr. 318.

Minister **Jetten**:

De motie op stuk nr. 318 is van mevrouw Kröger en de heer Erkens. Daarin wordt verzocht om Gazprom zo veel mogelijk te weren uit het energiesysteem. Die motie geef ik oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 320, van mevrouw Kröger, gaat over een noodpakket energiebesparing. Ik verwijs allereerst naar

de publicatie van de aangescherpte energiebesparingsplicht voor grote bedrijven. Die aangescherpte energiebesparingsplicht is nu gepubliceerd en gaat op 1 januari om. Dat is wat mij betreft een heel belangrijk onderdeel van dit grotere pakket voor energiebesparing. En ik zei ook in het commissiedebat al: alle suggesties voor verdere maatregelen neem ik mee, waaronder dus het zojuist aangeboden actieplan van de heer Bontenbal en de heer Grinwis. Dus deze motie van mevrouw Kröger krijgt wat mij betreft oordeel Kamer.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 320 krijgt oordeel Kamer.

Minister **Jetten**:

Excuus, voorzitter, dit ging over de motie op stuk nr. 320. Ik moet nog reageren op de motie op stuk nr. 319. Daarin wordt verzocht om de kolenbelasting weer weg te nemen. Ik geef hier een kleine toelichting bij. Dit gaat over de korte termijn. We zetten er nu juist op in om de kolencentrales harder te laten draaien, zodat de gascentrales minder hard draaien of helemaal uitgaan. Daarmee kunnen we gas besparen. Wat er in deze motie wordt voorgesteld, zou een averechts effect kunnen hebben. Daarnaast lopen er, zoals u weet, ook allerlei rechtszaken met de genoemde partijen en kan dit ook het belang van de Staat in die zaken verder schaden. Staatssecretaris Van Rij heeft wel al meermaals aan uw Kamer toegezegd om voor de besluitvorming over de Miljoenennota in kaart te brengen welke aanvullende maatregelen er mogelijk zijn om meer geld op te halen. Hij is ook al volop bezig met dat in kaart te brengen. Welke aanvullende maatregelen zijn er mogelijk om meer geld op te halen zodat we andere maatregelen kunnen nemen? Maar zo specifiek als het in dit dictum staat, moet ik het ontraden. Dus de motie op stuk nr. 319 moet ik ontraden.

De **voorzitter**:

Mevrouw Kröger stelt daar één vraag over.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Eigenlijk wil ik een praktische opmerking maken, voorzitter. Deze motie is nagenoeg hetzelfde als de motie die het lid Van Raan heeft ingediend. Wij zullen deze twee moties samenvoegen en wat mij betreft toch gewoon in stemming brengen, ondanks dat dit wordt ontraden.

De **voorzitter**:

Oké. Ik sta alleen maar vragen toe van de leden die de motie hebben ingediend. We zijn bij de motie op stuk nr. 321.

Minister **Jetten**:

Ja. Die is van de heer Grinwis en de heer Bontenbal. Daarin wordt gevraagd om vrijwilligersorganisaties en religieuze organisaties te vragen om mee te helpen aan het beschikbaar stellen van energiebespaarboxen. Ik vind dit een sympathieke gedachte, die ik zal overbrengen aan de minister van VRO. De motie krijgt oordeel Kamer.

Bij de motie op stuk nr. 322, van de heer Grinwis en de heer Erkens, begrijp ik de gedachte erachter wel. Maar het probleem in de glastuinbouw is nu dat we eigenlijk alle prikkels

zo verkeerd hebben staan dat de verduurzaming in de glastuinbouw wordt afgeremd, en er inderdaad nu een aantal installaties harder draaien omdat daar veel geld mee kan worden verdiend. Het lijkt mij echt onverstandig om, naast alle verkeerd staande financiële prikkels en de omzetten die daar worden gedraaid, ook nog een aanvullende subsidieregeling voor deze sector in het leven te roepen. Beter kan ik met de minister van Landbouw en de staatssecretaris voor Fiscaliteit eraan werken — dat doe ik ook — om zo snel mogelijk het integrale pakket voor de glastuinbouw gereed te hebben. Dat willen we dit jaar gereed hebben. Ik ontraad dus deze motie op stuk nr. 322.

Ik kom op de motie op stuk nr. 323, van de heer Thijssen en mevrouw Kröger. Daarin wordt gevraagd om extra inspanningen richting lage en middeninkomens. Dat is het kabinet ook aan het doen, richting de Miljoenennota. Deze motie op stuk nr. 323 krijgt dus oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 324, van de heer Thijssen en mevrouw Kröger, gaat over de fix-teams. Daarover heb ik eerder al gezegd dat we hiervoor de aanpak hebben vanuit het Nationaal Isolatieprogramma en de contacten met VNG. Dus op dit moment ontraad ik deze motie op stuk nr. 324.

De voorzitter:

De heer Grinwis wil nog iets vragen over zijn eigen motie op stuk nr. 322.

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Ja, dit gaat inderdaad over de motie op stuk nr. 322. De minister ging daar wel heel snel en gemakkelijk overheen. De minister kan zeggen dat de prikkels verkeerd staan, maar het gevolg is gewoon dat we de prikkels die er zijn, extra gaan belasten. Ik noem het afschaffen van het verlaagd tarief bij de energiebelasting, ik noem de elektriciteit die wordt opgewekt en die men zelf gebruikt. Maar hier gaat het over een ander aspect, namelijk dat er elektriciteit wordt opgewekt en wordt geleverd aan het net. Daarmee gaan we dus tot wel 700 miljoen kuub gas verliezen. In de motie wordt opgeroepen om dit te bezien. Dus wil de minister dat toch niet eens goed bekijken? Want hij kan wel in het algemeen zeggen dat we de prikkels verkeerd hebben staan, maar daarmee gaat wel straks 700 miljoen kuub gas in rook op. Dat zou zonde zijn.

Minister Jetten:

Dat snap ik. Maar het streven van mij en de minister van Landbouw is om dit najaar met de glastuinbouw langetermijnafspraken te maken, zodat de glastuinbouw in de komende vijftien jaar het doel van klimaatneutraliteit kan behalen. Ik zet liever nu al mijn efforts op het afronden van die gesprekken met de glastuinbouwsector, dan dat we nu een nieuwe regeling moeten gaan uitdenken en uitwerken. Dat is denk ik zonde van de tijd.

Ik ontraad ook de motie op stuk nr. 326 van de heer Jansen over geen coördinatie vanuit het Rijk op zonneparken.

Voorzitter. Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 327 van de heer Boucke en mevrouw Kröger over mogelijke olietekorten. Ik zou de heer Boucke willen vragen om deze motie nog even aan te houden. Zoals eerder aangegeven, ben ik

met de collega's van lenW in gesprek over eventuele oliebesparende maatregelen, mochten die nodig zijn, vanaf het moment dat het sanctiepakket in december ingaat. De komende tijd heb ik, samen met de minister van lenW, gesprekken met een aantal brancheorganisaties die mogelijk door dit sanctiepakket geraakt kunnen worden. Ik zal u later informeren over de stand van zaken van die gesprekken. Ik zou de heer Boucke dus willen vragen om de motie op dit moment aan te houden.

De heer Boucke (D66):

Ik dank de minister voor zijn reactie. Ik vraag mij af of hij dit niet gewoon zo kan meenemen. De motie kan dan gewoon in stemming gebracht worden. Die kan dan gewoon uitgevoerd worden. Volgens mij is de minister daar voor een deel ook al mee bezig.

Minister Jetten:

In de gesprekken die ik met de minister van lenW en met de brancheorganisaties voer, zijn er geen taboes qua mogelijke maatregelen. Deze motie sorteert daar echter wel een beetje op voor. Ik denk niet dat dat handig is voor de gesprekken. Als u de motie wel in stemming brengt, zal ik die dan ook ontraden.

De voorzitter:

Oké. De motie op stuk nr. 327 is ontraden. U kunt die altijd later nog aanhouden, meneer Boucke.

Dan gaan we verder met de motie op stuk nr. 328.

Minister Jetten:

Voorzitter. De motie op stuk nr. 328 krijgt van mij oordeel Kamer. Ik wil daaraan toevoegen dat ik niet alleen brede afstemming zoek in de Europese Unie, maar ook in Penta-verbond, dus met de landen in Noordwest-Europa. Bij een probleem op de gasmarkt zullen zij elkaar snel moeten helpen.

De motie op stuk nr. 329 over de afbouw en de betrokkenheid bij gasopslagen krijgt oordeel Kamer.

Ik ontraad de motie op stuk nr. 330 van de heer Eerdmans over gasproductie in Groningen.

De motie op stuk nr. 331 van de heer Van Raan gaat over het afschakelen van bedrijven in fase 2 van het Beschermen Herstelplan Gas. Zoals u weet, heb ik in fase 1 van de gascrisis al maatregelen naar voren gehaald. Ik dacht dat dat echt nodig was om de situatie op de gasmarkt te ontlasten. Ik vind het nu niet het moment om andere maatregelen uit fase 3 al naar voren te trekken. Daarom ontraad ik deze motie.

De motie op stuk nr. 332 van de heer Van Raan is gelijk aan de motie van mevrouw Kröger. Die zijn net samengevoegd. Daarmee is die ook al afgehandeld, denk ik.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 332 is dus ontraden. De heer Van Raan heeft nog een laatste vraag.

De heer **Van Raan** (PvdD):

Ja, over de motie op stuk nr. 331. Die appreciatie verbaast mij eigenlijk. Stap 1 is al in werking getreden. De adviezen over besparingen worden vrijwillig gegeven. De motie vraagt echter niet om stap 3, maar om stap 2. Geeft dat nog aanleiding tot een ander oordeel?

Ik kan met blijdschap vermelden dat mevrouw Kröger en de heer Thijssen als medeondertekenaars aan de motie op stuk nr. 332 toegevoegd kunnen worden.

De **voorzitter**:

Onder de motie op stuk nr. 332 komen de namen Kröger en Thijssen te staan.

Minister **Jetten**:

Ik wil nog even een reactie geven op de vraag van meneer Van Raan over de motie op stuk nr. 331. U noemt in de motie een hele specifieke maatregel, en vraagt om die al eerder in te zetten. Ik vind die maatregel op dit moment niet aan de orde; vandaar dat ik de motie ontraad.

De **voorzitter**:

Dank u wel, minister.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

De minister blijft nog even bij ons, want we gaan direct door met het volgende tweeminutendebat.